

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติด้านน้ำและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนในลุ่มน้ำ ปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน มีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. เกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชน

ในการคัดเลือกชุมชนคณะผู้วิจัยได้หารือกับส่วนประสานและบริหารจัดการลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน ทำการคัดเลือกชุมชน โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกชุมชน ดังนี้

- 1.1 เป็นชุมชนที่เคยประสบปัญหาภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- 1.2 เป็นชุมชนที่ผู้นำและสมาชิกให้ความร่วมมือ
- 1.3 เป็นชุมชนที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
- 1.4 เป็นชุมชนที่มีกลุ่ม กลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ชัดเจน
- 1.5 เป็นชุมชนที่มีการประสานงานกับหน่วยงาน/ภาคีหรือเครือข่ายต่างๆ
- 1.6 เป็นชุมชนที่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ

2. ชุมชนที่ทำการศึกษา

ชุมชนที่ทำการศึกษาโดยเป็นตัวแทนในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ จาก 5 ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน ที่เข้าร่วมโครงการ รวม 15 ชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ชุมชนที่ทำการศึกษ จำนวน 15 ชุมชน

ลุ่มน้ำ	ปัง	วัง	ยม	น่าน	เจ้าพระยาตอนบน
ต้นน้ำ	ชุมชนเครือข่าย คลองแม่ข่า อ.เมือง จ.เชียงใหม่	กลุ่มผู้ใช้น้ำ อ่างเก็บน้ำห้วยก้อด ต.ร่องเคาะ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง	กลุ่มผู้ใช้น้ำ บ้านดอนเงิน ต.ออย อ.ปง จ.พะเยา	องค์การบริหาร ส่วนตำบลอรุณ อ.พิชัย จ.อุตรดิตถ์	กลุ่มอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ บึงเสนาท อ.เมือง จ.นครสวรรค์
กลางน้ำ	กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝายห้วยลานสาง ต.แม่ท้อ อ.เมือง จ.ตาก	กลุ่มผู้ใช้น้ำ บ้านยางอ้อยใต้ ต.เวียงตาล อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง	กลุ่มผู้ใช้น้ำ อ่างเก็บน้ำ ห้วยแม่สิน เฉลิมพระเกียรติ ต.นาพูน อ.วังชิ้น จ.แพร่	กลุ่มผู้ใช้น้ำ หมู่ที่ 4 ต.ชาติตระการ อ.ชาติตระการ จ.พิษณุโลก	กลุ่มผู้ใช้น้ำ บึงสายไหม- บึงระหุ้ง ต.บ้านมะเกลือ อ.เมือง จ.นครสวรรค์
ท้ายน้ำ	กลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝายน้ำล้น ท่าเสากระโดง ต.นาบ่อคำ อ.เมือง จ.กำแพงเพชร	กลุ่มผู้ใช้น้ำ บ้านแม่ระวาน ต.ยกกระบัตร อ.สามเงา จ.ตาก	กลุ่มผู้ใช้น้ำ ต.ท่าทอง อ.สวรรคโลก จ.สุโขทัย	องค์การบริหาร ส่วนตำบล ลำประดา อ.บางมูลนาก จ.พิจิตร	กลุ่มผู้ใช้น้ำ ต.หนองมะโมง อ.หนองมะโมง จ.ชัยนาท

3. ระเบียบวิธีวิจัย

คณะผู้วิจัยขอเสนอระเบียบวิธีวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

3.1.1 ประชากร คือ ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม/ชุมชนผู้ใช้น้ำ ในพื้นที่ 5 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปัง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม/ชุมชนผู้ใช้น้ำ จำนวน 15 ชุมชน ที่เป็นตัวแทนในพื้นที่ 5 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปัง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน (ดังตารางที่ 3.1)

3.2 เครื่องมือการวิจัย คือ แบบบันทึกประเด็นการสัมมนา มีดังนี้

3.2.1 แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายในการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ภาคผนวก ก)

3.2.2 แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนากลไกและบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ภาคผนวก ข)

3.2.3 แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาเกี่ยวกับแผนการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ภาคผนวก ค)

3.2.4 แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายในการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ภาคผนวก ง)

3.2.5 แบบบันทึกประเด็นการสัมมนาเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนเครือข่ายในการจัดการภัยพิบัติ และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (ภาคผนวก จ)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.3.1 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง กระบวนการสร้างเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 190 คน เป็นผู้แทนจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ 15 ชุมชน ชุมชนละ 10 คน เจ้าหน้าที่จากกรมทรัพยากรน้ำ และเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2562 ณ ศูนย์วิทยพัฒนา มสธ. จังหวัดสุโขทัย

3.3.2 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง การพัฒนากลไกและบทบาทหน้าที่ของชุมชนในการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 30 คน เป็นผู้แทนจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ 15 ชุมชน ชุมชนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น เมื่อวันที่ 28-29 มีนาคม 2562 ณ เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

3.3.3 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง การพัฒนาเครือข่าย ยุทธศาสตร์ และแผนงานการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำปิง วัง ยม น่าน และเจ้าพระยาตอนบน โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 40 คน เป็นผู้แทนชุมชนจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ 15 ชุมชน ชุมชนละ 2 คน และเจ้าหน้าที่จากกรมทรัพยากรน้ำ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2562 ณ ห้องประชุมเรือนธารา โรงแรมเรือนแพ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.3.4 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายและปัจจัยความสำเร็จในการขับเคลื่อนเครือข่ายในการจัดการภัยพิบัติและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 150 คน เป็นผู้แทนจากกลุ่มผู้ใช้น้ำ 15 ชุมชน ชุมชนละ 10 คน เจ้าหน้าที่จากกรมทรัพยากรน้ำ และเจ้าหน้าที่จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2562 ณ ห้องลีลลี (รัตนากันต์คอนเวนชัน) โรงแรมรัตนาศรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การจัดจำแนกจัดกลุ่ม การเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการศึกษาความเป็นเหตุและผล